

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» щодо голосування за розгляд електронної петиції за допомогою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг» (реєстр. № 9416 від 26.06.2023р.)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 5 жовтня 2023 року (протокол № 108) проект Закону України «Про внесення змін до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» щодо голосування за розгляд електронної петиції за допомогою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг», (реєстр. № 9416 від 26.06.2023), внесений народним депутатом України Юрченком О.М.

Відповідно до пояснювальної записки законопроект спрямований на спрощення порядку підписання електронної петиції шляхом надання можливості громадянам голосувати за розгляд електронної петиції за допомогою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг.

Для досягнення зазначених цілей суб'єкт законодавчої ініціативи пропонує внести зміни до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» (далі – Закон), а саме доповнити частину дев'яту новим абзацом, яким передбачити, що відповідні органи державної влади, органи місцевого самоврядування та громадські об'єднання під час збору підписів на підтримку електронної петиції зобов'язані забезпечити підписання громадянином петиції засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг. А також доповнити новою частиною 10 статтю 23¹ Закону згідно з якою центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації (Мінцифри) має забезпечувати можливість підписання петиції громадянином за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та визначатиме порядок направлення електронної петиції адресатами для розміщення на Єдиному державному вебпорталі електронних послуг.

Міністерство цифрової трансформації опрацювавши в межах компетенції проект Закону у своєму експертному висновку висловилося про не підтримку законопроекту та звертає увагу на наступне.

Відповідно до Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856, Мінцифри відповідно до покладених на нього завдань, серед іншого, здійснює заходи щодо створення та забезпечення функціонування Єдиного

державного вебпорталу електронних послуг (далі – Портал Дія).

Мінцифри проаналізувавши положення законопроекту наголошує, що запропонована зміна унеможливить підписання електронних петицій громадянами за допомогою інших видів електронних підписів, крім віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Порталу Дія (Дія).

Зазначене матиме наслідком обмеження прав громадян на колективне звернення до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування.

Водночас на сьогодні, зокрема, на офіційних вебсайтах Офісу Президента України та Кабінету Міністрів України, а також низки органів місцевого самоврядування реалізована можливість автентифікації фізичних осіб за допомогою інтегрованої системи електронної ідентифікації, в тому числі, для забезпечення збору підписів на підтримку електронної петиції.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 Положення про інтегровану систему електронної ідентифікації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 р. № 546, інтегрована система електронної ідентифікації – інформаційно-телекомунікаційна система, яка призначена для технологічного забезпечення зручної, доступної та безпечної електронної ідентифікації та автентифікації користувачів системи, сумісності та інтеграції схем електронної ідентифікації, їх взаємодії з офіційними веб-сайтами (вебпорталами), інформаційними системами органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців, забезпечення захисту інформації та персональних даних з використанням єдиних вимог, форматів, протоколів та класифікаторів, а також задоволення інших потреб, визначених актами законодавства.

Приєднання інформаційно-телекомунікаційних систем суб'єктів взаємодії, зокрема, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, до інтегрованої системи електронної ідентифікації здійснюється на підставі договору, укладеного з ДП «ДІА» відповідно до Положення про інтегровану систему електронної ідентифікації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 р. № 546.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, проаналізувавши законопроект, висловило щодо його змісту ряд зауважень, зокрема не підтримують ідею покладання тотожних повноважень по збору підписів на підтримку електронної петиції як на її адресатів, так і на Мінцифри, адже це призведе до конкуренції їх повноважень та розпорошення відповідальності і, внаслідок цього, до труднощів у правозастосуванні. Крім того, ГНЕУ звертає увагу, що відповідно до ч. 1 ст. 23¹ Закону «громадяни можуть звернутися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції». Водночас запропонована у проекті редакція ч. 10 до ст. 23¹ Закону щодо визначення відповідним центральним органом виконавчої влади порядку «направлення електронної петиції адресатами для розміщення на Єдиному державному веб-порталі електронних послуг» не

узгоджується із змістом ч. 1 ст. 23¹ Закону в частині визначення веб-сайтів, на яких мають розміщуватись відповідні електронні петиції.

Також ГНЕУ зауважує, що зі змісту положень проекту неможливо чітко зрозуміти, в який спосіб зазначений центральний орган виконавчої влади має забезпечити можливість підписання петиції громадянином. Адже у ч. 6 ст. 23¹ Закону визначено, що електронна петиція оприлюднюється на офіційному веб-сайті відповідно Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування або на веб-сайті громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронних петицій але у проекті не передбачено, що електронна петиція має розміщуватися на платформі Єдиного державного веб-порталу електронних послуг. При цьому у проекті також не регулюються і інші важливі питання збирання підписів через платформу Єдиного державного веб-порталу електронних послуг. Наприклад, не визначається, яким чином органи публічної влади, до яких адресовані петиції, будуть враховувати підписи, зібрані через платформу Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, тощо. ГНЕУ вважає, що покладання регулювання цих питань на Мінцифри не є прийнятним, адже в даному випадку йдеться не про суто технічні питання роботи електронних сервісів, а про нормативне регулювання права громадян на звернення до органів публічної влади, яке має здійснюватися на законодавчому рівні.

Розглянувши законопроект в межах предметів відання народні депутати України – члени Комітету зазначають, що підтримують удосконалення законодавства України про звернення громадян у напрямку регулювання використання новітніх інформаційних методів комунікації, зокрема спрощення порядку підписання електронної петиції. Разом із тим, враховуючи позицію Міністерства цифрової трансформації України, зауваження та застереження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України, Комітет вважає, що запропонований у проекті механізм реалізації законодавчої ініціативи потребує суттєвого доопрацювання.

Враховуючи наведене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин доопрацювати з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій при підготовці до розгляду проект Закону України «Про внесення змін до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» щодо голосування за розгляд електронної петиції за допомогою Єдиного державного вебпорталу електронних послуг», (реєстр. № 9416 від 26.06.2023), внесений народним депутатом України Юрченком О.М.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО